

Aleksandra Retkiewicz

In memoriam : Ewa Marczyńska-Witczak (1948-2000)

Acta Universitatis Lodzianis. Folia Geographica Socio-Oeconomica nr 4,
131-135

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IN MEMORIAM

EWA MARCZYŃSKA-WITCZAK
(1948–2000)

Dnia 24 lutego 2000 r. zmarła Ewa Marczyńska-Witczak, wysoko ceniony geograf ekonomiczny, doktor Uniwersytetu Łódzkiego, nauczyciel akademicki, wieloletni pracownik Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni.

Ewa Marczyńska-Witczak urodziła się 4 czerwca 1948 r. w Pabianicach. Studia geograficzne ukończyła na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UŁ w 1973 r. Specjalizowała się w geografii ekonomicznej, pisząc pracę magisterską pt: *Zmiany użytkowania ziemi w miastach Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej*.

W 1975 r., po dwuletnim okresie pracy nauczycielskiej w Szkole Podstawowej w Pabianicach, została zatrudniona w Uniwersytecie Łódzkim. Od tego czasu przez 25 lat jej działalność naukowa i dydaktyczna była związana z Instytutem Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni.

Ewa Marczyńska-Witczak posiadała także techniczne przygotowanie zawodowe, będąc technikiem dziewiarskim (ukończyła Liceum Włókiennicze). To wykształcenie okazało się bardzo cenne w jej badaniach naukowych z zakresu przemysłu włókienniczego, prowadzonych w Zakładzie Lokalizacji Produkcji i Gospodarki Przestrzennej. Geografia włókiennictwa przez wiele lat była jej głównym poligonem badawczym. Z tego zakresu napisała artykuł na temat przemysłu włókienniczego i jego funkcji w Białoruskiej SRR. Brała także udział w opracowaniu studium warunków oraz możliwości rozwoju i lokalizacji przemysłu w zespole miast Sieradz–Zduńska Wola–Łask, wykonanym na zlecenie Biura Planowania Przestrzennego w Piotrkowie Trybunalskim. Do tego studium przygotowała rozdział dotyczący stanu uprzemysłowienia badanych miast oraz problemów siły roboczej. Praca ta została wysoko oceniona przez zlecciodawcę. Istotne miejsce w dorobku Ewy Marczyńskiej-Witczak zajmują pokrewne opracowania dotyczące przemysłu i możliwości jego rozwoju w Sieradzu oraz powiązań produkcyjnych Łódzkiego Okręgu Włókienniczego z innymi ośrodkami przemysłowymi na obszarze Polski środkowej.

To ostatnie opracowanie stało się impulsem do rozpoczęcia rozprawy doktorskiej. Ewa Marczyńska-Witczak uzyskała stopień doktora nauk geograficznych w 1983 r. w oparciu o pracę doktorską na temat *Struktura przestrzenna powiązań produkcyjnych łódzkiego przemysłu włókienniczego*. Jej promotorem był prof. zw. dr Ludwik Straszewicz.

Zainteresowania naukowe Ewy Marczyńskiej-Witczak (wspomniana wcześniej problematyka geografii włókiennictwa) zostały stopniowo rozszerzone na obszar byłych krajów RWPG. Świadczy o tym opublikowany w czasopiśmie niemieckim artykuł na temat specjalizacji i kooperacji polskiego przemysłu włókienniczego w byłych krajach RWPG, a w czasopiśmie gruzińskim na temat potencjału przemysłu włókienniczego w krajach socjalistycznych. Rezultatem ożywionych kontaktów z ośrodkiem uniwersyteckim w Budapeszcie są dwa artykuły opublikowane w języku francuskim na temat przemysłu włókienniczego i jego restrukturyzacji na Węgrzech.

Poczesne miejsce w badaniach naukowych Ewy Marczyńskiej-Witczak zajmował Bełchatowski Okręg Przemysłowy. W latach 1981–1985 uczestniczyła w realizacji tematu węzłowego dotyczącego przemian struktury przestrzennej Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego. Plonem tych badań są artykuły na temat dojazdów do pracy oraz rozwoju infrastruktury społecznej w BOP.

W 1988 r. Ewa Marczyńska-Witczak rozpoczęła badania związane z planowaną rozprawą habilitacyjną na temat *Przekształcenia struktury przemysłowej w miastach Łódzkiego Zespołu Miejskiego*.

W późniejszym okresie ważnym nurtem zainteresowań Ewy Marczyńskiej-Witczak stała się także geografia rolnictwa. Zajmowała się m. in. poziomem rozwoju i produktywnością rolnictwa w rejonie zapilczańskim, przemysłem spożywczym w aglomeracji łódzkiej, przemianami zachodzącymi w produkcji rolnej w strefie podmiejskiej Łodzi oraz modernizacją rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Ewa Marczyńska-Witczak utrzymywała ścisłe więzi z Biurem Planowania Regionalnego w Łodzi. Wynikiem tej współpracy są opublikowane w wydawnictwach Centralnego Urzędu Planowania artykuły na temat zmian struktury gospodarczej Łodzi, zróżnicowania warunków życia ludności w Polsce oraz biegunów wzrostu regionalnego i lokalnego w miastach.

Dorobek naukowy Ewy Marczyńskiej-Witczak obejmuje łącznie 35 prac, w tym 24 samodzielne. Opublikowała 10 prac obcojęzycznych m. in. w Niemczech, Jugosławii, Gruzji i USA.

Ewa Marczyńska-Witczak aktywnie uczestniczyła w życiu naukowym, biorąc udział w wielu krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Odbywała staże naukowe, m. in. w ZSRR, na Węgrzech i w Czechosłowacji. Brała też udział w badaniach naukowych w ramach problemów centralnie sterowanych i na użytek praktyki.

W Uniwersytecie Łódzkim prowadziła zajęcia dydaktyczne na kierunku geograficznym m. in. z zakresu geografii przemysłu, geografii rolnictwa i geografii ludności oraz z gospodarki przestrzennej i planowania przestrzennego. Uczestniczyła również w prowadzonym w ramach tej specjalności seminarium magisterskim, będąc w latach 1996–2000 promotorem 7 prac magisterskich. W swojej pracy dydaktycznej dała się poznać studentom jako osoba życzliwa, ale wymagająca. Swoją pracę zawsze traktowała odpowiedzialnie i wywiązywała się z niej w sposób nienaganny. Za osiągnięcia dydaktyczne i wychowawcze została dwukrotnie nagrodzona (w 1987 i 1992 r.) nagrodą Rektora UŁ. W 1996 r. w związku z 51 rocznicą powstania Uniwersytetu Łódzkiego nadano jej Złotą Odznakę UŁ za 21 lat pracy.

Ostatnie kilka lat życia Ewy Marczyńskiej-Witczak były dla niej okresem bardzo trudnym. Choroba, która ją zaatakowała, nie dawała za wygraną, pomimo tego wrodzony entuzjazm i chęć bycia aktywną pozwoliły jej do końca wykonywać rzetelnie obowiązki zawodowe. Zmarła w wieku zaledwie 52 lat, pozostawiając nie dokończoną pracę habilitacyjną.

SPIS PUBLIKACJI

- Przemysł włókienniczy w Białoruskiej SRR*, „Acta Universitatis Lodziensis 1980”, Zeszyty Naukowe UŁ, seria II, z. 22, s. 137–150.
- Przemysł i możliwości jego rozwoju w Sieradzu*, „Acta Universitatis Lodziensis 1981”, Folia geographica 1, s. 69–89 (współautor: K. Ostrowski).
- Dojazdy do pracy w Belchatowskim Okręgu Przemysłowym*, „Acta Universitatis Lodziensis 1983”, Folia geographica 2, s. 199–211 (współautor: W. Michalski).
- Powiązania produkcyjne łódzkiego włókiennictwa z ośrodkami przemysłowymi na obszarze Polski Środkowej*, „Studia Regionalne” 1983–1984, t. VII–VIII (XII–XIII), s. 61–81.
- Rolnictwo w obszarach podmiejskich na przykładzie województwa Łódzkiego Miejskiego*, [w:] *Problemy ekonomiczne i regionalne współczesnego świata*, Materiały z konferencji naukowo-dydaktycznej, Łódź 1985, s. 84–95 (współautor: B. Pasikowska).
- Rozwój infrastruktury społecznej*, [w:] *Zmiany w środowisku przyszłego Belchatowskiego Okręgu Przemysłowego*, PWN, Warszawa–Łódź 1985, s. 286–297.
- Struktura przestrzenna powiązań produkcyjnych łódzkiego przemysłu włókienniczego*, [w:] *Streszczenia prac habilitacyjnych i doktorskich z 1983 r.*, IGiPZ PAN, Warszawa 1985.
- Niekotórzye problemy produkcji, specjalizacji i kooperacji polskiej tekstilnej przemysłowości w ramach socjalistycznych stron – członów Sowjeta Ekonomiczkiej Wspomomoszcz, [w:] Internationale Einflüsse auf die Territorialstruktur Sozialistischer Länder*, t. 1, Martin Luter Universität, Halle (Saale) 1985, s. 196–210 (współautor: S. Pączka).
- Changes in the Textile Industry of Poland in the Seventies and Eighties*, „Problems in Textile Geography” 1987, No 1, s. 99–109.
- Rozwój szkolnictwa zawodowego w rejonie belchatowskim*, „Studia Regionalne 1987–1988”, t. XI–XII (XVI–XVII), s. 85–96.
- Niekotórzye problemy dyferencjacji produkcjiennego potencjała tekstylnej przemysłowości socjalistycznych stron – członków SEW*, [w:] *Problemy socjalno-ekonomicznego i ekologicznego rozwitija teritorialnych system*, Tbilisi 1988, s. 160–173 (współautor: S. Pączka).

- Les changements de structure de l'economie de Łódź dans les annees d'apres-guerre*, [w:] *Restructuring of the Industry in Towns*, Proceedings of the conference, Łódź, May 24–25, 1988, Wydawnictwo UŁ, s. 33–43.
- Les processus de restructuration de l'industrie textile en Hongrie*, [w:] *Restructuring of Industry in Industrial Regions*, Proceedings of the conference, Łódź, May 9–10, 1989, s. 28–92.
- Innovatex, computex centres hongrois de recherches et de developpement du textile et de l'habillement*, „Problems in Textile Geography” 1989, No. 3, s. 122–125 (współautor: M. Matheika).
- Changes in the Direction of the Polish Foreign Trade in Textile during the Last Decade*, „Problems in Textile Geography” 1989, No. 3, s. 55–70.
- Razwoj i promijene privredne strukture grada Lodzia*, „Radovi” 1990, No. 26, s. 41–55 (współautor: D. Feletar).
- Poziom rozwoju i produktywność rolnictwa w rejonie zapilezańskim*, [w:] *Wyludnianie się wsi w Polsce Centralnej (na obszarze woj. piotrkowskiego)*, „Biuletyn Informacyjny IGIpZ PAN” 1990, No 2, s. 84–109.
- Integracja przemysłu włókienniczego na obszarze Łodzi i jej zaplecza*, „Acta Universitatis Lodzianis 1991”, *Folia geographica* 13, s. 101–118.
- Przemysł spożywczy w aglomeracji łódzkiej – poziom rozwoju i związki przestrzenne*, [w:] *Problemy przemysłu rolno-spożywczego w badaniach geograficznych*, red. Z. Ziolo, Materiały z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, listopad 1990, Kraków 1991.
- Les changements de structure d'organisation et d'espace du commerce exterieur polonais des produits textiles dus a l'introduction de l'economie spontanee*, Materiały Międzynarodowej Konferencji Naukowej: *The Impact of Transition to a Market Economy in Countries of Central-Eastern Europe upon the Spatial Structure of International Economic Relations in the Manufacturing Sector*, Łódź, 25–27 September 1991, Wydawnictwo UŁ, s. 50–59.
- Restrukturyzacja gałęziowo-branżowa przemysłu w miastach Łódzkiego Okręgu Przemysłowego w latach powojennych*, „Kronika m. Łodzi” 1991, z. 1, s. 63–73.
- Przemiany i zróżnicowanie przestrzenne produkcji rolnej w strefie podmiejskiej Łodzi*, [w:] *Wybrane problemy gospodarki żywnościowej Polski*, Materiały VIII Ogólnopolskiego Seminarium Geograficzno-Rolniczego, Gdańsk 1991, s. 87–97.
- Zmiany w przestrzennym oddziaływaniu przemysłu Łodzi (w świetle przepływu zamiejscowej siły roboczej)*, [w:] *Geografia przemysłu w warunkach nowego systemu gospodarowania*, Materiały z konferencji naukowej, Kraków 1991, s. 156–166.
- Przestrzeń życiowska aglomeracji łódzkiej – zmiany spowodowane urynkowaniem gospodarki*, „Kronika m. Łodzi” 1992, z. 1, s. 103–110.
- Tendencje przemian w rolnictwie strefy podmiejskiej Łodzi (w okresie urynkowania gospodarki)*, [w:] *Restrukturyzacja obszarów wiejskich*, Materiały IX Ogólnopolskiego Seminarium Geograficzno-Rolniczego, Łódź 1992, s. 84–92.
- Przestrzenne i strukturalne aspekty łódzkiego rynku pracy*, „Biuletyn KPZK”, PAN, Krajowe, regionalne i lokalne rynki pracy w Polsce, z. 161, 1993, s. 63–80.
- Przemiany struktury własnościowo-organizacyjnej przemysłu Łodzi*, „Kronika m. Łodzi” 1994, z. 1, s. 59–68.
- Miasta – główne bieguny wzrostu regionalnego i lokalnego*, [w:] *Region Łódzki w dobie transformacji społeczno-gospodarczej*, Wydawnictwo CUP-PTG, Łódź 1995, s. 78–95.
- Modernizacja rolnictwa i gospodarki żywnościowej*, [w:] *Region Łódzki w dobie transformacji społeczno-gospodarczej*, Wydawnictwo CUP-PTG, Łódź 1995 (współautor: D. Sawicka).
- Przestrzenne i czasowe zróżnicowanie warunków życia ludności w Polsce*, Wydawnictwo CUP-PTG, Łódź 1996, (współautor: W. Michalski).
- Zmiany struktury gospodarczej Łodzi*, [w:] *Transformacja społeczno-gospodarcza Łodzi na tle regionu*, red. W. Michalski, Wydawnictwo CUP-PTG, Łódź 1996, s. 45–58.

- Procesy i konsekwencje restrukturyzacji przemysłu rolno-spożywczego na wsi, [w:] Problemy transformacji struktur przemysłowych w procesie przechodzenia do gospodarki rynkowej, Materiały Komisji Geografii Przemysłu PTG w Warszawie, red. Z. Ziolo, Warszawa-Kraków 1997, s. 69–79.*
- Changes in Living Conditions in Poland under Economic Transitions, [w:] International Advances in Economic Research, Edwardsville 1997.*
- Warunki życia ludności w Polsce środkowej, [w:] Transformacja społeczno-ekonomiczna Polski środkowej, Wydawnictwo UŁ, Łódź 1998, s. 133–151 (współautor: W. Michalski).*
- Potencjał przemysłowy i jego przemiany w okresie transformacji gospodarczej, [w:] Transformacja społeczno-ekonomiczna Polski środkowej, Wydawnictwo UŁ, Łódź 1998, s. 187–210 (współautor: M. Piech).*

Aleksandra Retkiewicz